

Izhaja vsaki dan. Vse

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Prijateljske številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Za naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. sveder. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto pet; poslanice, smrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Naročbe brez doplačila naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilniški račun št. 652.841.

Brzjavne vesti.

Ogrska.

BUDIMPEŠTA 21. Kraljeva kurija je odbila peticoje „Lazo“ proti izvolitvi posl. Blakoviča, ki je bil izvoljen v Sobotici ter je volitev potrdila.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 21. Fran Košut je v listu „Budapest“ objavil članek pod naslovom „Naša avdijska“. Košut označa kakor vesele dejstvo, da noče cesar z večino stopiti v dotiko potom homo regius-a. Dejstvo, da se noče cesar pogajati z voditelji pradednih frakcij zrušene stanke posamično, marveč z vsemi skupaj, dokazuje, da noče cesar priti v dotiko z osebami, ampak s parlamentarno večino kakor tako. Jaz se nočem seveda pred javnostjo izjaviti, kakšne nade da gojim glede avdijske, na nekaj pa moram vendar opozoriti. Želim, da bi se to ališalo tudi v okolici cesarjevi. Največa moč cesarja je v zaupanju naroda do njegove ustave, do svetosti njegovih zakonov.

Naša stoletna zgodovina dokazuje: Nobeneza naroda ni laglje vladati nego madjarstega, ako se spoštuje njega zakone in prava; ako se pa iste krši tedaj je težavno vladati Ogrsko.

Maročansko vprašanje.

PARIZ 21. Dr. Rosen in Revol bosta ob 5. uri popoldne imela zopet razgovor, nakar bo maroški predsednik najbrž vsprejel dr. Rosea v avdijski.

Švedsko norveška kriza.

KRISTIANIA 21. Na povelje generala, zapovedujočega četam ob meji, so se včeraj umaknile čete za kilometer nazaj od meje. Švedska je storila isto. Sedaj se pričakuje vesti iz Karlstada s popolno mirnostjo.

STOKHOLM 21. Kakor je zvedel list „Tidningen“, bo novi državni zbor sklican za dan 10. oktobra. Istočasno prične zborovati norveški štorting. Obe zbornici pričneta takoj razpravljati o vseh konferenca v Karlstadu.

Švedska državna banka.

STOKHOLM 21. Državna banka po-
viša jutri diskont od 4½ na 5%.

Kolera na Pruskem.

BEROLIN 21. „Reichsanzeiger“ poroča, da je od 20. do 21. t. m. opoldne v pruski državi na novo zbolelo za kolero 14 oseb, tri osebe so umrle. Dosedaj je zbolelo skupno 227 oseb, od teh jih je umrlo 77.

Spremembe v nemški armadi.

BEROLIN 21. Povod odkrita Moltkejevega spomenika v Berlinu, ki se bo vrnilo

dne 26. oktobra, se bodo v nemški armadi, kakor se govori, vršile večje osebne spremembe.

Novo srbsko vsučilišče.

BELIGRAD 21. Dne 15. oktobra se bo v navzočnosti kralja vršila otvoritev novooznanega srbskega vsučilišča.

Iz Srbije.

BELIGRAD 21. Vojska komisija, ki se poda v inozemske tovarne orožja, da poskuša nove topove, je danes odpotovala na Dunaj.

Štrajki.

BORDEAUX 21. Tukašnji sodarji so pričeli štrajkat. Nad 800 jih je ostavilo delo.

GRADEC 21. Vsi tukaj zaposleni tapingirji so pričeli štrajkati.

Oklopnjače „Mikasa“ bodo dvignili.

TOKIO 21. V Saseho so dospeli iz Port Arturja močni sesalni stroji, katere nameravajo porabiti za dvigovanje oklopjače „Mikasa“. Pričakovati je, da se to podjetje tekom treh mesecev dovrši.

Židje proti vedenju Amerike ob sklepu miru.

BEROLIN 21. Iz New Jorka poročajo: 53 radikalnih židovskih ter poljskih društev v New Jorku je sklenilo prirediti veliko poulčno demonstracijo proti ameriški zvezni vladi, ker se je baje povodom sklepanja miru vedla preveč rusofilsko.

Pogajanja o premirju na morju.

PETROGRAD 21. Iz Vladivostoka so brzjavili, da se je dne 16. septembra admiral Jesen na „Rusiji“ v spremstvu še treh drugih vojnih ladij pešal nasproti japonskemu admiralu Kamimuro, da se sporazumeta glede premirja na morju.

PETROGRAD 21. Iz Vladivostoka poročajo dalje: Dne 16. t. m. se je v Kornilovu vršil razgovor med ruskim admiralom Jesenom in japonskim admiralom Kamimuro, da sta izdelala pogoje glede premirja na morju. Eskadra Jesena in Kamimura sta sestajali vsaka iz dveh križark iz dveh torpedovk.

Pogajanja so trajala pet ur, dololočili so demarkacijsko črto; sklenjeno je bilo tudi da se izključi vojna kontrebenda.

Otvoritev mednarodnega umetniškega kongresa.

BENETKE 21. Danes se je v doževi palači v navzočnosti kraljeve dvojice vršila otvoritev mednar. umet. kongresa. Prisotni so bili naučni ministri Bianchi, oblastniji, mnogo povabljenih gostov. Bianchi je imel slavnostni govor, ki je bil vsprejet s pohvalo.

Po sklepu miru.

WASHINGTON 21. (Reutarjev biro) Skoraj gotovo je, da se bo izmenjenje ratifikacije mirovne pogodbe vršilo v Washingtonu. Najbrž se bo to vršilo Rooseveltu na čast, v beli hiši.

LONDON 21. „Times“ poroča iz Petrograda, da desje Witte tjakaj v torek in da se povodom njegovega prihoda ne bodo vršile nikake slavnosti.

PARIZ 21. Jutri priredi ministerski predsednik Rouvier dejene na čast Witteju.

PARIZ 21. „Figaro“ javlja, da je Witte včeraj popoldne posetil ministerskega predsednika Rouviera, nato da je pa imel daljši razgovor s predsednikom „Credit Lyonnais“.

PARIZ 21. Radikalna „Lanterne“ protestira proti nekaterim izjavam Witteja, priobčenim v „Tempsu“ in izjavlja, da ni bilo vedenje lista „Lanterne“ nikdar naperjeno proti ruskemu narodu, marveč proti ruski vladi in carizmu.

BEGU DE WAZON 21. Loubet je predpoludne vsprejel Witteja ter se je z njim razgovarjal dve uri. Opoldne se je Witte povrnil v Pariz.

Dogodki na Ruskem.

VIBOGB 21. (Petr. brz. agent.) Carska dvojica je danes s svojim spremstvom obiskala postajo za torpedovke v Trausundu. Vojaki so carsko dvojico živahno pozdravljali.

MAGDEBURG 21. „Magdeburger Zeitung“ poroča iz Petrograda, da je uprava vojne mornarice naročila v Nemčiji in na Angležkem 24 novih vojnih ladij, med temi osem oklopjač, katere bodo morale biti izgotovljene šim prej.

PETROGRAD 21. Pri Cui na sibirski železnici je vlak rudečega križa, napolnjen z bolniki in ranjenci, zadel v neki tovorni vlak. Stroj in nekulikov vozov so se razbilo. Trije bolniki so bili ubiti, 18 jih je bilo pa ranjenih.

PETROGRAD 21. Iz Odesa so odpluli v Batum štirje parniki s četami, ki imajo nalog, da udušijo nemire na Kavkazu. Razun tega je iz Kieva otišla na Kavkaz 13. divizija pehote.

PARIZ 21. Iz Petrograda poročajo, da zaaldujejo nekatere ruske križarke v Finskih vodah drugo smelljivo ladijo. Tudi čuvaji svetelnika „Plevna“ pravijo, da so videli po razsutju „Johna Graffona“ drugo tihotapeko ladijo. „John Graffon“ je že popolnoma izkrcan. Našli so 6000 pušek repetirk, 300 revolverjev in 20.000 patron, vse iz Švice.

da bi se mi moj sveti gospodar oddolžil tako po človeški, posvetno, s čim debelim. Ali, se je nasmehnil Prišlin v duši, kakor da mu je neka druga misel priletela v njegovo razmišljanje, dobro je, jaz vendar ne ostanem prazen.

— Čuj, sokole moj, je rekel škof Ivan, je-li to vse? Si-li pobral vso šestnajstino?

— Niem sicer, gospod škof.

— A misliš pobrati? Kdaj?

— Mislim jo še pobrati na hitro roko izven sidov griških v Nemški vesi in morda v predmetju.

— Torej samo izven sidov griških? A zakaj?

— Eh veš, da ti prav povem, gospod škof, to ni šala, je odgovoril Prišlin važno, hoditi med volkove. To pot sem bil zagrabil dobro priliko in sem jih zalotil goloroče. Ali čujem, da se sedaj pripravljajo in to je kakor pušica na loku, pak bi mogel jaz odnesti tudi krvavo glavo.

— A kaj bo na jesen z vinsko, ako se bojiš žitno pobrati do kraja?

— Ne boj se, škof, najde se prilika; jaz imam svojih ogleduhov v mestu. Pak vinsko bomo pobirali poprej, nego pride mošt v mesto ali v klet.

Bodi enkrat konec ljuti krivici!!

Brzjavka z Dunaja nam je sporočila, da je imel voditelj ministerstva za nauk in bogočastje, dr. baron Bienenrth, predvčerajšnjim daljši razgovor s tržaškim namestnikom princem Hohenclohe.

Imenitna gospoda sta imela torej »daljši razgovor«. Če minister, oziroma voditelj ministerstva za nauk pozivlja k sebi podrejšega si visokega funkcionarja in načelnika politične uprave v jedni dežel v državi, potem res ne treba mnogo vedeževalskega daru, da uganemo predmet, o katerem sta se gospoda pogovarjala. Z vso zanesljivostjo smemo torej zapisati, da se je v vsakim gospodoma govor vrtil po polju — šolskem, da sta govorila o šoli in šolskem vprašanju. Ker pa je njegova jasnost, priče Hohenclohe, sedaj slučajno načelnik državne uprave v našem Primorju, smemo biti trdno uverjeni, da sta govorila o šolskih vprašanjih našega Primorja in posebno še glavnega mesta tej pokrajini, našega Trsta.

Skoro se odpro zopet vrata naše državne zbornice na Dunaju in gospoda zastopniki narodov se snidejo na kratko zasedanje. Ker pa je na programu za to kratko zasedanje tudi italijansko vsučiliščno vprašanje, sta gospoda voditelj ministerstva za nauk in pa primorski carski namestnik brez vsacega dvoma v prvi vrsti to vprašanje vzela v svoj pretres. Sedanji voditelj ministerstva za nauk in bogočastje je občutil potrebo takega razgovora že zato, ker je komaj sel v mehki ministerski fotelj, ker je še le prevzel to važno stroko državne uprave, z bog česar mu ni zameriti, ako je še nekoliko desorientiran.

Izključeno pa so nam zdi, da bi bila gospoda svoj »daljši razgovor« omejila le na vsučiliščno vprašanje. Možna je sicer, da, jako verojetno, da o srednjem šolstvu v našem Primorju nista izgubljala mnogo besed. Uredba tega šolstva in njega porazdeljenje na narodnosti v naši pokrajini sta sicer pravi monstrum, ki se državnim osnovnim zakonom in v teh zakonih trdno fundiranemu načelu ravnopravnosti in načelom zdrave pedagogike prilaga nekako tako — kakor trda koščena pest na mehko občutljivo oko. Ali avstrijska birokracija ima svoje stare tradicije, ki se jih drži z jekleno, neupogljivo — trmo!!

Ta tradicija velevala avstrijskim vladam od nekad, da se z železno koaskvenco upirajo vsemu, pa naj je tudi dobro, naj je praktično in naj le obeta koristi narodom, ako pa je navskrižno z neko »državno idejo«.

— A vinska bo izdatnja, nego žitna?

— Kako ne, gospod škof? Pomisli le, koliko imajo Gričani vinogradov v Bukovcu kapitaljskem!

— Kaj tudi to gre v račun šestnajstine? je vprašal škof.

— Saveda, vse, vse hočem stlačiti v račun.

— Dobro, dobro, sokole moj, se je začel škof smeljati in trkati svojega župana po rami.

— Nu, tu je še ena kljuka. Ban Laeko Lučenec ti je bil dober prijatelj. Macgo je tovarišil s teboj; bil je tudi često tvoj gost, a ti njegov, pak je sovražil Gričane, posebno pa sodnika in veliko svetovalstvo. Tu so nam bile roke svobodnejše. Gričani so nas tožarili pred kraljem, a tudi pred binom, radi sto velikih in malih stvari. Lučenec je sicer res vsprejemal vse te tožbe in vsakokrat je govoril meščanom: »Dobro, dobro! Samo dajte sem! Bo, kar mora biti!« A dobri ban je potem s temi tožbami kuril strojo peč, in vse te tožbe nas niso zbolele niti toliko, kakor da nas je bolha piknila. A sedaj so ga odstavili in to ni dobro za nas. A zakaj so ga odstavili, gospodar? (Pride še.)

PODLISTEK.

299

Prokletstvo.

zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—O.

XXXIII.

Škof Ivan se je neizmerno veselil šest najstine žita, ki jo je bil njegov ljubljenec pobral z neizprosno silo od siromašnih meščanov. Plen je bil precejšen. Tako je zopet palo lepih zlatov v škofovo blagajno. To je bila velika elast njegovim očem. Odslej mu je bil Prišlin desna perot, desna roka, desno oko. Često je Prišlin jel za mizo škofa, ki ni nikdar vabil kanonikov, a malo kedaj kakega drugega odličnjaka, izvzemši bana Lučenca.

Škof je bil najraje sam, ograjen od drugega sveta, ker se mu je po glavi vrtela neumna misel, da si svet šepeče, kako je on bogat, in bi ga mogel o kaki priliki kakov gost oropati. Grge se ni bal. Župan je bil pred njegovimi očmi človek kakor test, sicer pa suho zlato. Pri mizi mu je točil škof s

ki polni glave te birokracije. Postulat te dunajske »državne ideje« je, da uradba srednjega šolstva pri nas ne sme biti taka, da bi odgovarjala faktičnim narodnostnim razmeram in praktičnim potrebam prebivalstva v pokrajini, marveč, da je temu držav-nemu srednjemu šolstvu v Pri-morju ta naloga, da z zistomom pouka skuša umetno ustvar-jati nove narodnostne razmere! Da je takov boj proti naravi naravao ne-moralen in da je to grd atentat na pravico do življenja in razvoja avtohtonnega prebi-valstva v deželi — za to se avstrijska biro-kracija ne meni. Njej je tista stara tradicija nad vse in ko jej gre za to, da služi tej tradiciji, ne pozna ne pisanih pozitivnih, ne etičnih zakonov. Saj je prešlo že v prislovico, da Avstrija, kar se tiče pametnih in modernih idej, rada krevlja zdej za drugimi vsaj za par desetletij. Vzrok temu je — tradicija. Ta veli tudi sedanjí avstrijski birokraciji, da je uredba srednjega šolstva v Primorju naj-boljša in da mora biti taka in nič drugačnā. Od todí prihaja, da v isti čas, ko obe na-rodnosti v naši deželi smatrata preosnovo in preuredbo našega srednjega šolstva kakor veleaktuelno in pereče vprašanje, za našo vlado niti ne ekzistira to vprašanje in sta jej se-danja uredba in učni zistem na državni in srednjih šolah v Primorju pravi noli me tangere.

Mimo srednjega šolstva prihajamo do ljudskega šolstva, do tega deteta naše skrbi, naše žalosti in naše — nade. Ekzistence tega vprašanja, te naše miselje, pa ne more ignorirati niti e. kr. avstrijska vlada! Je-li možno, da ne bi bil voditelj ministerstva za nauk v svojem razgovoru s tržaškim namestnikom zahteval informacij o ljudskem šolskem vprašanju v Istri (kjer se iz razlogov najgršega narodnega egoizma tisočem hrvatskih in slovenskih otrok bru-talno odreka šolski pouk), v Gorici in v našem Trstu! In če tudi voditelj mini-sterstva ne bi bil zahteval takih pojasnil, zdi se nam nemožno, da ne bi bil imel tržaški namestnik toliko — vesti skrbnega uradnika, da ne bi bil motu proprio obvestil svojega vrhnega šefa na polju šolstva.

Ali si je g. namestnik princ Hohenlohe (ko je bil siljen baviti se s slovenskim ljudsko-šolskim vprašanjem) kedaj stavil vprašanje, da-li bi on sam ob vladajočih vremenskih in šolskih razmerah, in materialnih in socialnih razmerah, v kakoršajih mora živeti ogromna večina slovenskih staršev v Trstu: da li bi on sam imel tako kruto srce, da bi pošiljal svoje lastne otročiče v okolico v šolo, jih pušal dan na dan hoditi po 10—14 kilometrov ter jih prepušal v besneči zimi in ljuti vročini največi nevarnosti za zdravje in življenje?!

Si-li je njegova jasnost kedaj stavil tako vprašanje?! Ob vsem respektu pred socialno višino, na kateri se nahaja on, vendar ne mo-remo drugače, nego da ga opozorimo, da istotako kakor oni, ki je »visoko« gori, tudi mož iz širokih slojev nosi čuteče srce v svojih prsih, polno ljubezni do krvi od svoje krvi, do svojih otročičev. Tu ni nikake razlike med imenitnikom in — delavcem z tuljavo roko! Ta poslednji se istotako trese v strahu za varnost svojih otročičev in goi v skrbi za njihov blagor, kakor vsaki drugi — človek! Če se je torej njegova jasnost kedaj umislil v položaj naših slovenskih sta-rišev v Trstu in če si je kedaj stavil gori označeno vprašanje, potem se nam zdi izklju-čeno, da ne bi bil zaklical voditelju mini-sterstva za nauk: v imenu zakona, v imenu pravice, v imenu kulture in v imenu humanitete vas prosim, usmilite se slovenskih starišev v Trstu ter ukre-nite potrebno, da se enkrat neha ljuta krivica! Dajte jim — šolo!!

Krščanski socijalisti in dogodki na Ogrskem.

Kakor so bile vojevite besede dra. Luegerja na shodu minole nedelje na Du-naju, tako ostro zveni tudi resolucija, ki so jo vprejeli. Resolucija pravi, da je prebi-valstvo že sito tega, da mu avstrijske vlade se svojo slabotnostjo in svojim brezglavnim postopanjem škodujejo vedno in vedno na njega najvažnejših interesih gospodarskega in državnega življenja.

Prebivalstvo prve kronovine naše mo-narhije izjavlja — in s tem soglašā z ogromno večino prebivalcev drazih kronovin Avstrije —, da se ne more zadovoljiti z ono vrsto dualizma, s katero je danes Avstrija

zvezana z Ogrsko. Zato pa želi, da se to razmerje kmalo in temeljito spremeni.

Prebivalstvo prve dežele naše monar-hije izraža svojo skrajno nezadovoljnost na tem, da so merodajni faktorji Avstrije, ne poznavajoči tega, kar služi naši državi v korist, zakrivali, da je na Ogrskem propadel načrt za splošno volilno pravico in da na ta način narodnosti na Ogrskem ne morejo priti do pravega ljudskega zastopstva. Edino le na ta način bi bilo možno, da bi se spora-zumele narodnosti tostranske polovice z onimi na Ogrskem. Ker so na ta način na-rodnosti na Ogrskem izgubile svoje pravice, so v tem globoko žaljene tudi njih sorodne narodno-sti, bivajoče v Avstriji. Dejstvo, da so narodnosti, ki so v resnici vdane ce-sarju, kralju in državi, izključene od javnega in parlamentarnega življenja, pomenja za skupno državo škodo, ki je ni možno nado-mestiti, izlasti, ker so omenjene narodnosti jedine, ki bi se zamogle ustavljati sedaj vladajoči židovsko-madžarski klikki na Ogr-skem.

Ako bo avstrijski vladi manjkalo moči in dobre volje, da zopet postavi državo na trdno podlago, potem pozivlja nižavavstrijsko ljudstvo svoje poslance, naj z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, v bodoče zabranijo, da bi naša državna polovica še kakor si bodi prispevala za skupne stvari.

Kakor smo rekli o Luegerovih zares simpatičnih izjavah na shodu minole nede-lje, tako pravimo tudi o tej krščansko soci-jalni resoluciji: beseda je mrtva, ako jej ne sledi dejanja. Dosedanja dejanja nemških krščanskih socialistov pa so bile doslej — v prilog njim, ki so strupeno nasprotni evolu-ciji v monarhiji, kakor jo zahteva gori ozna-čena resolucija.

Drobne politične vesti.

— Veliki župan zagrebški. »Obzor« javlja, da bo velikim županom za-grebškim imenovan dosedanjí podžupan za-grebške županije, Avrel pl. Fodrocy.

— Potovanje predsednika francoske republike. Predsednika Loubeta bo na njegovem potovanju v Ma-drid in Liebono spremljal ministerski pred-sednik Rouvier.

— Predloge za špansko zbornico. Madridski list »Sera« poroča, da pripravlja ministerski predsednik Mon-tero Rios vladno predlogo, po kateri bodo podvržene civilnim zakonom vse verske kongregacije, izvzemši one, glede katerih določa konkordat privilegije. Na-dalje pripravlja minister predlogo glede reforme volilnega reda in nadzorstva mestne uprave.

— Sin prve žene sultanove. Iz Carigrada javljajo, da je prva žena sul-tana povila prince. Rojstvo tega prince ne bo uplivalo na prestolonasledstvo. V turški dinastiji Osmanovi ima namreč pravico do prestola najstareji princ. To je sedaj drugi brat vladajočega sultana, princ Mohamed Rešad, rojen dne 3 novembra 1844, ki je presumivni prestolonaslednik. Star je sedaj torej 59 let. Za leto mlajši je njegov brat Ahmed Kemaleddin Efendi. Novorojeni princ je 13. otrok sultana Abdul Hamida, ki ima šest sinov in 7 hčera. Njegov najstarejši sin, princ Muhamed Selim Efendi je dovršil 35. leto.

— Lord Beresford. Iz Cari-grada poročajo: Novi poveljnik angleške srednjemorske eskadre, lord Beresford, do spe dne 25. t. m. semkaj, da pozdravi sultana.

— Italijanski parlamen-tarni klub. Z Dunaja poročajo: Itali-janski klub je sklican za prihodnjo nedeljo na posvetovanje. Načelnikom kluba bo naj-brč, nam-sto barona Malfattija, izvoljen posl. dr. Rizzi.

Domače vesti.

Dogodki v Rímanjih. Iz Rímanj nam pišejo: Toliko v poročilu »Edinosti«, kolikor v onem v »Slov. Naroda« pogre-šamo, da ni posebno naglašen neki moment, ki je vsekako velike važnosti za prihodnji razvoj in konečno rešitev našega cerkvenega vprašanja. Izlasti pa je važen zato, ker po našem mnenju jako olajhuje sv. Stolici njeno bodoče vkrpanje.

Dosedaj so bili prebivalci naše občine prav za prav razdeljeni v dva tabora, ozi-roma sta se uveljavljali dve struji. Jedna je

bila zato, da se zopet in zopet poskusi vse možno, da bi prišli do sporazumljenja s sv. Stolico in da bi mi ostali v zvezi katoli-ške cerkve kakor verniki grško katoliškega obreda. Druga struja pa je bila proti vsa-kemu nadaljnjemu pogajanju in za takojšnji prestop v pravoslavje.

Ko je sv. Stolica meseca septembra leta 1903. izdala znani odlok, s katerim t e d a j ni dovolila prestopa v unijo, pač pa naložila tržaškemu škofu, naj v Rímanjih ustanovi samostojno župnijo in zopet uvede slovensko bogoslužje, kakor je bilo v veljavi že skozi dve leti, je ona prva struja na poziv trža-škega vladike poslala k istemu odposlanstvu treh členov, ki mu je izročilo spomenico z znanimi zahtevami. Vladika je dne 16. ok-tobra 1903. obljubil, da poda odgovor na to spomenico in da reši naše vprašanje. Ta korak prvooimenovane struje kaže eklatantno, da je ista resno mislila na kako sporazum-ljenje in da je iskreno želela sprave. Ker pa na drugi strani stoji dejstvo, da d o d a n e s še ni dobila obljubljenega odgovora, je jasno za vsekogar, da v Trstu niso želeli mirnega sporazumljenja. Posledica temu pa je bila, da se je druga struja jako ojačila.

Tu pa prihaja sedaj tisti moment, na katerega smo mislili gori. Potem, ko so zborovalci na shodu minole nedelje najodlo-nejše odklonili predlog g. dra. Požarja, da bi še enkrat poskušali priti do sporazumljenja s tržaško kurijo, sta gg. državni poslanec Plantan in dr. Požar zastavila svoj upliv, da se je struja, ki je bila za takojšnji pre-stop v pravoslavje, udala ter pridružila drugi struji in izrekla svoje soglasje s tem, da se g. poslanec Plantan še enkrat v imenu Rímanjcev obrne do sv. Stolice. Tako imamo sedaj dejstvo, da so Rímanjci sedaj popolnoma združeni v en tabor, ki želi sporazumljenje. Ali to »si mislimo mi kakor absolutno zadnji poskus, kajti skrajni čas je že, da se nehajo te vsebovpi-joče razmere. In po našem mnenju je ravno ujedanje Rímanjcev za eden in isti cilj. Moment, ki dela vse vprašanje jednostavnejše, in ki tudi sv. Stolici jako olajhuje reši-tev v obojestransko korist.

Sedaj, ko je nastopila popolna jasnost glede našega razpoloženja in naših namenov, se menda smemo nadejati, da se sv. Stolica pridruži našemu prizadevanju in da reši spor načinom, ki bo le na korist katoli-ške cerkve.

Stanovalski izkazi za finančno oblast. Od e. kr. finančnega ravnateljstva smo prejeli:

V smislu § 200 zakona od 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 200 so posestniki hiš, v katerih se stanuje, ali njih namestniki, dolžni predložiti davčni oblast v času, ki ga je določilo deželno finančno oblastvo iz-kaz vseh v hiši stanujočih oseb. Izkaz mora biti urejen po stanovanjih, oziroma prostorih za kupčijo: pri poslopih, ki so dana v najem, treba je navesti tudi na jemnino in morebitne podnajemodalce, ter označiti ime in vrsto poklica ali pridobitka stanovnikov.

Podnajemodalci morajo naznaniti svoje podnajemnike in najemnine, ki jo plačujejo ti zadnji; gospodarski glavarji (družinski glavarji) pa vse one k njih gospodarstvu spadajoče osebe, ki imajo svoje dohodke.

V smislu omenjene zakonske določbe in člena 39 izvršitvenega predpisa k drugemu poglavju označenega zakona, razglašena v državnem zakoniku št. 108 iz leta 1898, se radi pripravljana priredbe osebnega dohod-nega davka za leto 1906., pozivljajo s tem posestniki hiš ali njih namestniki, da oddajo omenjene izkaze, in eicer v neposredno dr-žavnem mestu Trstu in v okoličanskih obči-nah na e. kr. davčni administraciji v Trstu, v pokraščeni grofiji Goriško Gradiščanski pa in v mejni grofiji Istriki na pristojnih e. kr. okrajnih glavarstvih, od 1. do 31. oktobra 1905. Do ravno istega roka morajo podna-jemodalci, oziroma gospodarski glavarji izgo-toviti gori imenovane podatke. Stanovnike je izkazati po stanju, kakor je bilo dne 1. oktobra 1905.

Uzorec za izkaze lastnikov hiš, ki so dane v najem in takih, ki jih lastnik rabi sam, kakor tudi oni za izkaze podnajemo-dalcev in gospodarskih glavarjev, dobivajo se brezplačno na pristojnih davčnih oblastih I. stopnje (torej v Trstu s okoličanskimi občinami na e. kr. davčni administraciji; na Goriškem-Gradiščanskem in v Istri pa na pristojnih e. kr. okrajnih glavarstvih).

V smislu člena 39 omenjenega izvršitve-

nega predpisa morajo vsi najemniki, oziroma gospodaraki glavarji, stanujoči v hišah danih v najem, izkaze, ki jih jim je napraviti (stanovalske izkaze), oddati hišnim posestni-kom, ki potem na podlagi istih sestavijo svoje izkaze (hišne izkaze) ter jih potem od-dajo pristojni davčni oblasti.

Ako so vzorec, ki jih sestavijo stranke, oziroma gospodarski glavarji (stanovalski iz-kazi), in ki jih je priložiti vzorec hišnega posetnika (hišni izkaz), primerno izpolnjeni, ni treba njih vsebine prepisovati še posebej na izkaze.

Teh obveznosti najemodalcev so pa oproščeni posetniki hotelov in gostilnic glede potnikov, ki se pri njih ustavljajo, ako isti pri njih ne bivajo dalje nego tri mesece neprestano.

Določbo kazni zaradi odrečenih ali vede napačno danih podatkov glede hišnih sta-novnikov, obsega § 247 zakona od dne 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220.

Trgovci, trgovski pomočniki in va-jenci! Trgovsko izobraževalno društvo otvori v nedeljo dne 1. oktobra ob 3. uri popoldne brezplačno (nedeljsko trgovsko šolo s poukom v računstvu, dopisovanju in knjigovodstvu. Računstvo in dopisovanje se bo poučevalo v dveh oddelkih; knjigo-vodstvo pa le v enem, ker je namenjeno le onim, ki dokažejo prilično znanje v ra-čunstvu.

Nadalje otvori društvo, ako se priglasí zadostno število učencev, tečaj je za laščino in nemščino proti nizki mesečnini.

Vpisovanje se vrši vsaki dan pri slugi v društvenih prostorih, Via S. Francesco d'Assisi 2, I. nadst.

Trgovski pomočniki in vajenci! Le v Vašo korist je, da obiskujete pridno in redno trgovske tečaje, da si prisvojite tako, vsaj toliko strokovnega znanja, kolikor je trgovcu v našem mestu neobhodno potrebno. Do slov. trgovcev pa se obračamo z uljudao prošajo, naj pošljajo svoje uslužbence redao v našo trgovsko šolo, da zadostijo tako dolžnosti do istih, do njihovih starišev ter do naroda, ki potrebuje pridne in izobražene mladine. O d b o r.

Kaj storiti? Prejeli smo: Često ugib-ljemo tu in tam, kaj bi bilo storiti, da bi omejili število naših koncertov, veselie in drugih takih zabav. Nekateri menijo, da bi bilo dobro, ko bi se razna društva združila in opuščala prirejanje manjih veselie. Drugi menijo zopet, da ni potreba toliko društev in da bi jih lahko odpravili vsaj polovico! Nu, jaz menim, da bi naša pevška društva rada opuščala pogosto prirejanje veselie, ko bi ne bilo treba pokrivati raznih neizogibnih potrebščin: za pevovodjo, za društvene prostore, za glaske in še razne druge neizogibne stroške.

Slavno občinstvo naj ne misli, da je prirejanje veselie odborom in pevcem kaka igračka. Ne ravno nasprotno! Koliko truda in skrbi provzroča prirejanje veselie, to ve le oni, ki je sam izkusil to. O združevanju več pevskih zborov za prireditev navadnih veselie ni vredno niti govoriti. Taka dru-ženja so možna le ob posebnih slavnostih.

Onim pa, ki menijo, da je to ali ono društvo nepotrebno, svetujem, naj napišejo imena takih društev in naj jih pošljejo ured-ništvu »Edinosti«, katero naj bi po mojem mnenju — ako bodo razlogi, navedeni proti temu ali onemu društvu, dovolj tehtni, objavilo stvar in jo spravilo v javno raz-pravljjanje.

Dovoljeno pa mi toči, da že danes preciziram svoje mnenje v tem pogledu:

Niso še prišli časi, da bi naša vseobča slovenska stvar mogla pogrešati sodelovanje naših pevskih društev. Ta društva sokravo potrebna in zaslužujejo zato vsestranske podpore. Ne vemo, kako bi bilo danes z našo stvarjo na tržaškem ozemlju, da niso delovala tu naša pevška društva. Bržkone bi danes stali tu na grobu slovenskega — narodnega in političnega življenja. To naj, to mora uvaževati naša slovenska javnost! In to bodi povedano v obraz izlasti vsem onim — mlajim, ki vidijo sedaj le sadove nekdanjega dela, a niso gledali tega dela s a m e g a, in ki nekako po strani gledajo na nastope naših pevskih društev, ki so bila vsikdar — najintenzivnejše na delu!

B r e j s k i.

Brzjavna služba na e. kr. poštнем uradu v Miramaru. Dne 18. septembra t. l. uvedla se je na e. kr. poštнем uradu v

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5-70 hektolitrov prodaja po jako zmernih cenah tvrdka Alex. Breyer i sinovi, Krizevac.

Zadnji ples na prostem v letošnji sezoni bo v »Gostilni Trošt« nad rojansko cerkvijo v nedeljo, dne 24. sept. t. l. od 5-10. ure zvečer. Svirala bo nova škorkljanska godba 12 mož. Cene pijači in jedilom se ne zvišajo.

Sode nove in stare po najnižjih cenah ima v zalogi sodar **Fran Budan** v Trstu, ul. Boschetto št. 28 (uhod iz ulice Paduina št. 21).

Mladenich, ki je obiskoval šest gimnazij, zijuških razredov, več slovenskega, nemškega, italijanskega jezika korispondec nemške stenografije, išče takoj službe pri kaki trgovini ali v kaki odvetniški pisarni. Ponudbe »Mladenich« uprav. »Edinost«.

Vsposobljena učiteljica ženskih ročnih del, želi dobiti mesto kot »bona«. Zahteve skromne. Ponudbe pod šifro M. B. glavna pošta.

Podpisani ima okoli 600 l. izvrstnega vina naprodaj. Cena 24 gl. per hekto na licu mesta. **Sv. Anton pri Kopru.**

Dellasavia Josip.

Authorised School of Languages uč. moderne živeče jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Kombinirana metoda. Brezplačne pojasnila daja autorizovana šola za učenje jezikov za odraslene in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadst.

Zaloga vina se prodaja v ulici Scalinata št. 12.

Najbolje vinske stiskalnice in mastilnice se dobivajo pri Živie i dri trgovinska ulica št. 2.

Dobro znana zaloga manufaktur v partijah ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven »Kavarne Metropole« (vogal Corso).

Podpisana priporoča slav. občinstvu svojo **gostilno** ki se nahaja v ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti (ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmidt).

Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočivši za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Šunka s kožo

po 1 gl., brez kosti 1 gl. 10 nč., plečeta brez kosti 50. slanina in suho meso po 80 nč., prešičevi in goveji jeziki po 1 gl. glavina brez kosti kilo po 45 nč.

Salame dunajske 80, ala krakovske fine po 1 gl. iz šunke zelo priljubljene 1 gl. 20, a la ogrske trde 1 gl. 50 nč. fine ogrske 1 gl. 80 nč. kilo. Velike kranjske fine klobase po 20.

Slivovka in brinovec I. vrste 1 gl. 20 nč., II. vrste po 1 gl. III. vrste po 70 novč., brinov cvet pravi (Essenz) liter 2 gl. To pripoznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 klg. naprej

JANKO SIRC

prekajevalec in razposiljatelj živil v Kranju.

Drogerija

GUSTAV MARCO ulica Giulia št. 20.

Droge, barve, pokostj, petrolej, čepiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd.

Zaloga šip in steklenin.

Fizol bokini, maulodoni, kok, kisló zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 klg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. Za večje pošiljke p. n. gg. trgovcem cene po dogovoru.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Piazza Caserma št. 9, I. n. - TRST - V lastni hiši. Telefon št. 952. Vhod po glavnih stopnicah. Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono. Posojila daja samo zadržnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%. Uradne ure: od 9-12. dopoldne in od 3-4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. - Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. Poštne hranilnični račun \$16.004.

Narodni kolek je vdobiti pri upravi „Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
REKLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAN
KATALOGI BREZPLAČNO.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvaška zavarovalna zadruga

„Croatia“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejema vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelu po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. - Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu - že da ne gre denar v tujino.

Vsa zavarovanja sprejema ter daja vsa pojasnila

Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst

ULICA TORRE BIANCA 20

Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.

Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo plinove mrežice. - Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.

Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Zahtevajte le SELLE & KARY-je

FREDIN

najboljše sredstvo za čiščiti vsako fino rumeno ali črno obuvalo

Najbolj se priporoča za Boxcalis, Oscaria, Chevreaux in lakirane čevlje. DUNAJ, XII.

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerno. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. - Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kroj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago.

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

Ponuditi non plus ultra fino blago po jako nizkih cenah.

Velikanski dohod

vseh predmetov za nastopajočo

jesensko dobo

kakor:

volneno blago za ženske obleke. - Fuštanj v barvah in najlepših risanjih. Volnena odeja. Spodnje srajce. Srajce. Nogovice. Preproge.

Specijaliteta: drobnarije.

Nova trgovina manufaktur Fogar & Sachetti

TRST v ulici Ponterosso št. 10.

Pozor!

Prepričali so se napredovalni vinorejci da, ako se hoče zlahtno vino napraviti, treba sveže grozdje brez hlastin ožeti in most belega grozolja brez tropin, črnega pa s podatjo le toliko tropin, kuhati, da vino zaželjeno barvo dobi.

Z navadnim kletskim orodjem potrebuje tako delo mnogo ljudi, mnogo časa in drage stroje, in ni mogoče grozdje nasproti ko se trže tiskati. Pač pa se to zamore z mojo neprestalno stiskalnico, s katero se 10 kvintalov grozolja na uro ožme. En delavec vrti kolo, eden donaša grozdje in eden odnaša most in tropine. Pa prvičrat se le malo stiska, in potem je lahko iz spadajočih tropin, z grabljami čiste hlastine odstraniti. Ostanajo za drugo tiskanje le lupine grozolja ki so hitro istiskane.

Tako dobro se s to stiskalnico tudi prekuhanne tropine prešajo. Je namenjena za velike posestnike, za cele občine pa tudi za povzetnike, ker je na kolah za prevažanje. Stane le 800 kron. Se da tudi na skušnja.

Viditi jo je v moji zalogi v trgovinski ulici št. 2 v Trstu.

Živie i dr. i.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trdkih

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Pekarna in sladničarna z lastno tovarno biškotov

Fran Lampe

TRST - ulica Molin Grande št. 32 - TRST 8 krat na dan svež kruh, raznovrstne moke prvih ogrskih mlinov, fine vina v buteljkah, sladice itd. Sprejema naročbe za sladice.

C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà.

Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilance 31. decembra 1902.

Zadruga glavnica (od kojih vplačano K 3.200.000)	K	8.000.000
Rezervni zakladi dobičkov	"	7.133.580
zaklad proti vpadanju vrednostij javnih efektov	"	3.700.580
Rezervni zaklad premij za zavarovanja	"	71.255.752
Zavarovanja na življenje v veljavi Izplačane škode v vseh oddelkih od ustanovitve društva [1838-1902]	"	254.965.140 498.919.050

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih zavarovanja proti požaru, strelu, škodi v sled razstrelblomu kakor tudi prevozov po suhem in mornarju sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po raznovrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačane do smrti ali po smrti zavarovance, doto otrokom itd.

FILJALKA

c. kr. privat.

AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

IZPLAČILA V KRONAH

na blagajniške nakaze prinoscu	na naslovljena izplačilna pisma
proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %	proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %
> 30 > > 3 %	> 30 > > 3 %

v z atih napolnjenih na izplačilna pisma

proti 30 dnevni odpovedi 2 %
3 mes. " 2 1/2 %
6 " 3 %

Na blagajniške nakaze in izplačilna pisma stopi nova obrestna mera v veljavo 1.5. odnosno 27. februarja bodočega leta in sicer po dotičnej odpovedi.

Baneciro v kronah

z 2 1/2 % takoj v kolikor na razpolago Krone in z atih napolnjen na tekoči račun po dogovorjenih pogojih, koji se stavijo od časa do časa in sicer po toka odpovedi.

Izdaja nakaznice

za Dunaj, Budimpešto, Brno, Karlove vari, Reko, Lvov, Prago, Reichenberg, Opavo kakor tudi Zagreb, Arad, Belice, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Saaz, Solnograd

prosto stroškov. Se bavi s kupovanjem in prodajo deviz, drobiža in vrednostij.

Sprejema iztirjevanje taljandov, dvignjenih vrednosti, kakor tudi vseh drugih iztirjevanj.

Daja predujme na Warrante in vrednosti po jako zmernih pogojih. Krediti na karikacijske listine

se otvorijo v Londonu, Parizu, Berlinu in drugih mestih po ugodnih cenah. Kreditna pisma

se izdajajo v katerikoli mesto. Hranila.

Sprejema se v pohrano vrednostne listine, zlat in srebrni denar in bančni listki. Pogoje daja blagajna zavoda.

Menične nakaznice.

Pri blagajni zavoda se izplačujejo menične nakaznice „Banca d'Italia“ v italijanskih lirah ali v kronah po dnevnem kurzu.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravičnó do doživljenja.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. - Rezervni fond 31.865.386/80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsakozni slovanako-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obćenokristne namen.